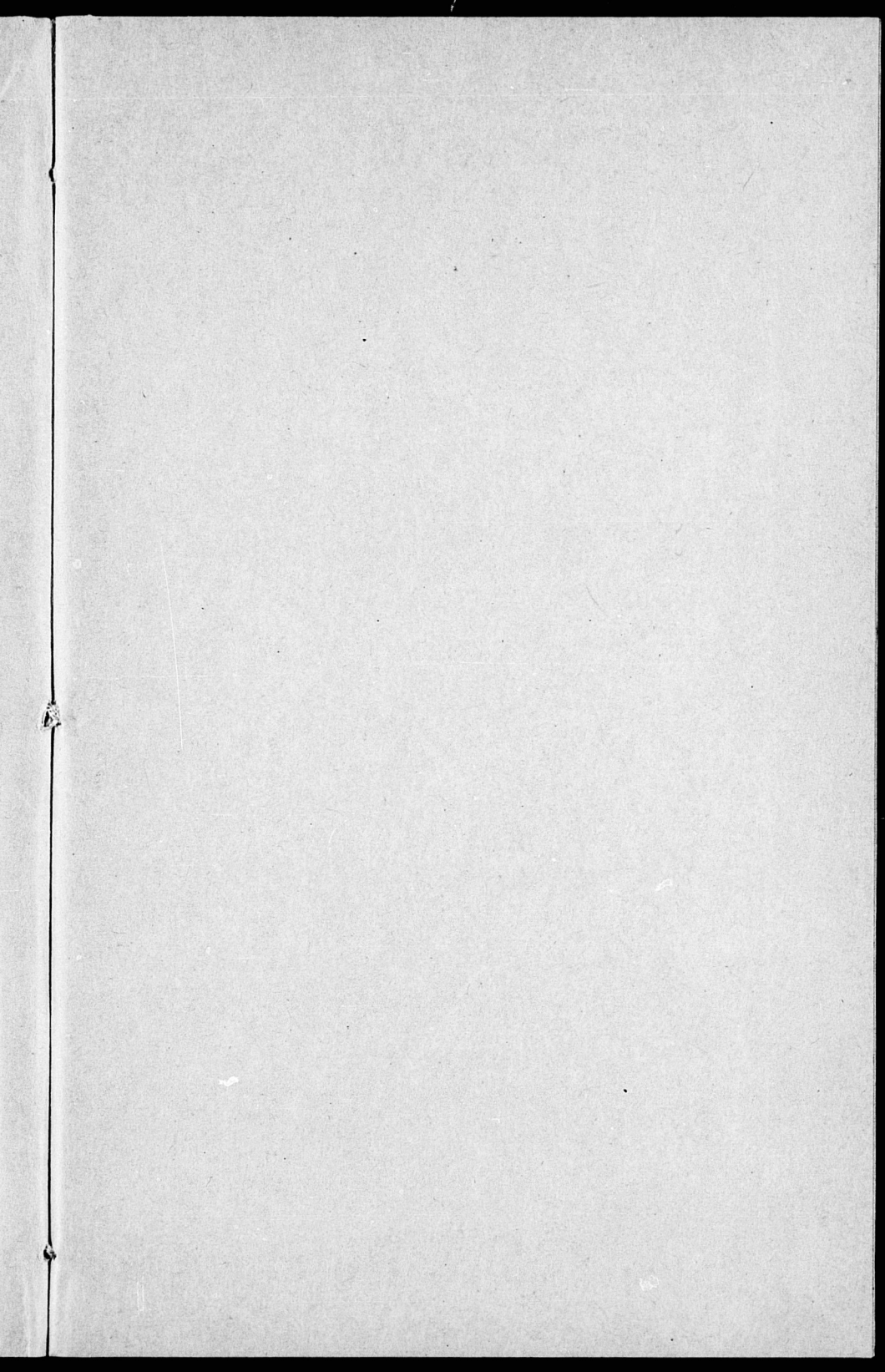


C
402



BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT



2912 991 7

C

№ 402

31.86



Present-Exemplaar.

DOCCUMENSIS.



M I D D E
 TER GENEZING VAN DE SCHURFT
 EN TER DOODING VAN HET ONGEDIERTE

BIJ

SCHAPEN, RUNDEREN, PAARDEN

EN

ALLE ANDERE SOORTEN VAN VEE,

*zonder Rattenkruid, Kwik of eenig ander
 mineraal Vergift.*

Op last van Z. M. den Koning scheidkundig
 onderzocht en goedgekeurd.

C
402

Te bekomen in onderstaande Dépôts, à ... ts. de Krulk.

Aduard, J. G. Harkema.
Ameland, J. R. Posthumus.
Alkmaar, G. Luyjmers.
Arnhem, G. J. Stultenberg.
Amersfoort, C. de Kok.
Apeldoorn, Bruno Tideman, Jr.
Appingadam, J. Wolbers.
Almelo, A. Dunnewold.
Breda, C. Allebes.
Bolsward, S. S. Oosterbaan.
Berg. op Zoom, P. J. Verlinden.
Bergum, T. G. van der Meulen.
Broek in Waterl., C.
Dirksland, M. van der
Dragten, E. J. van der
Delft, J. A. Straman
Stadhouder &
Delftziyl, J. Huisman
Dordrecht, W. Sillevius.
Enkhuizen, W. N. van der Veer.
Franeker, D. H. Zijlstra.
Gorredijk, S. G. Zwart.
Groningen, J. H. Kuilenberg.
Gorinchem, L. H. van 't Sant.
Goes, C. Pilaar.
Grijpskerk, H. Gorter.
Harlingen, H. F. de Boer.
" G. Leemkoel.
Hoorn (N. Holl.), W. Nijssen.
Hoorn (Groningen), H. Lithmaat.
Hilversum, R. J. J. van Alphen.
Haarlem, D. Veen & Co.
Heerenveen, P. G. Ponne.
Joure, Jan R. de Jong.
Kollum, E. Mossink.
Leeuwarden, R. J. Meijer.
" B. H. de Jong.
Loppersum, M. van der Veen.
Leyden, W. F. Steijgewalts.
Lemma, W. Visser.

Landrum (Terschelling) J. B.
de Grand.
Munnekezijlen, H. K. Bok.
Medemblik, G. Oortgijzen.
Martenshoek, B. Bröerken.
Meppel, Brocardus & Sthreman.
Middelburg, C. F. Dirks.
Nieuwolda, B. M. Kooiman.
Oosterwolde, J. Prakken.
Opeinde, T. E. Schultz.
Oud-Beijerland, A. J. Rank.
Pieterburen, S. J. Kamminga.
" end, P. Makkes.
R. G. Koops.
de Wit.
P. Jorritsma.
onnikoog, H. Zeilinga.
; A. Feenstra.
Sittard (Limburg) Colen Pakbier.
Schiedam, C. Mak.
Sas van Gent, J. Thomson.
Texel, C. Veeger.
Twijzel, R. Kuipers.
Tiel, M. L. Post.
Uskwerd, J. N. Dusseldorp.
Uithuizen, J. S. Nieveen.
Utrecht, G. Duffer Blom.
Veendam, H. G. Sinnige.
Workum, Joh. W. Meijer.
Wieringen, W. J. Driessen.
Warffum, A. P. de Boer.
Westerlee, J. Kleve.
Woerden, Wed. R. G. v. d. Berg.
Zwolle, A. A. van der Kolk.
Zutphen, B. Nijman, Jr.
Zalt-Bommel, P. G. v. Anrooij.
Zwammerdam, P. Staal.
Zaandam, Abr. Dorpema.
Zevenbergen, W. H. Montens.

C

No 402

C. n. 402.

VERVOLG
DER
VERZAMELING VAN ATTESTEN.

Waarde Heer!

Het kost mij weinig moeite om een aantal attesten van de deugdelijkheid uwer Doccumensis te krijgen, doch waartoe zoo veel? Hierbij aanvankelijk een viertal, uit verscheidene oorden van ons Eiland; later zend ik u welligt meerdere.

Dirksland,
6 December 1856.

UEds. Dw. Dienaar,
(get.) M. VAN DER VLIET AZ.

Mijnheer VAN DER VLIET!

Sedert twee jaar uwe Doccumensis van den Heer JORRITSMA gebruikt hebbende, zoo kan ik het gerustelijk iederen Vechouder aanbevelen als een probatum middel om Paarden en Runderen van luizen te zuiveren en ook de laatsten van schurft te genezen, zonder uitvallen van haar of andere ongemakken, welke door het wasschen veroorzaakt zouden kunnen worden, te bespeuren.

Goedereede, 30 Nov. 1856.

(get.) A. BREEN.

A T T E S T.

De ondergeteekende, Landbouwer en Vechouder te *Goedereede*, verklaart bij dezen, dat het middel ter dooding der luizen, benevens voor schurft, uitgevonden door den Hr. JORRITSMA te *Dockum*, en verkrijgbaar gesteld bij den Hr. M. VAN DER VLIET te *Dirksland*, bij hem is aangewend op onderscheidene Runderen, zoo voor schurft als luizen; in beide gevallen overtreft

het verreweg alle mij bekende middelen, zoodat ik iederen Veehouder, wiens vee met dien last wordt gekweld, ten sterkste daartoe dit middel aanbeveel.

Goedereede, Nov. 1856. (get.) D. ZAAIJER Dz.

Reeds twee achtereenvolgende winters heb ik op mijne stalling, met het beste gevolg, gebruik gemaakt van de *Doccumensis*, als middel tegen de luizen bij het Vee, en durf alzoo gerust elken Veehouder dit middel aanbevelen, daar het een zeker en goedkoop middel is; ik heb de *Doccumensis* volgens het voorschrift, hetwelk er is bijgevoegd, gebruikt, en gekocht bij den Heer M. VAN DER VLIET te *Dirksland*.

Goedereede, 1 Dec. 1856. (get.) C. KIEVIT Mz.

De ondergeteekende, Landbouwer, Secretaris van de Afdeling Over-Flakkee en Goedereede der Hollandsche Maatschappij van Landbouw, wonende te *Nieuwe Tonge*, verklaart bij deze, dat het door hem bij een zijner Paarden en tweemaal bij zijn Hoornvee, tegen de luizen aangewende middel van den Heer JORRITSMA te *Dokkum*, en door hem ondergeteekende aangekocht in het dépôt van den Heer M. VAN DER VLIET, Az. te *Dirksland*, bekend onder den naam van *Doccumensis*, zoodanig goed gevolg heeft gehad, dat het ongedierte na de eerste — en op plaatsen waar het vocht niet voldoende was ingebracht — met de tweede wasching geheel werd vernietigd; welk getuigenis de ondergeteekende mede heeft vernomen van onderscheidene andere aanzienlijke Landbouwers, van welke sommigen het ook tegen de schurft bij hun vee hadden gebezigd. Weshalve hij de gedachte *Doccumensis* ten volle tot het voorschreven einde kan aanbevelen.

Nieuwe Tonge, 1 December 1856.

(get) HOUTAAR.

De ondergeteekende verklaart door dezen dat hij door de wassing met het middel van den Heer A.

JORRITSMA te *Dockum*, de schurft bij zijne Schapen heeft genezen, zonder daar verder eenige last van gehad te hebben.

Anjum (in Oostdongeradeel),
December 1856. (get.) F. A. SONNEMA.

Het *Doccumensis* van **A. JORRITSMA** te *Dokkum*, verdient alle aanbeveling, aangezien het den ondergeteekende bij ondervinding is gebleken een der beste middelen te zijn, ter spoedige genezing der schurft en ook ter vernietiging van alle ongedierten bij onze Paarden en Runderen bekend.

Onwaard c. a., den 5 December 1856.

(get.) L. VAN ES, Jr,
Landbouwer en Veehouder te *Onwaard*,
Eiland Over-Flakkee, Prov. Z.-Holland,
Voorzitter der Commissie van Landbouw.

De ondergeteekende, sedert 50 jaren Handelaar in wol en schapenvellen, verklaart door dezen, dat het hem is gebleken dat door de wassing met *Rattenkruidwater*, ter genezing der schurft en ter verdrijving van ongedierte bij schapen, de wol *hard* en *droog* wordt en zich van de bloten afscheidt, en de laatste daardoor beschadigd worden; dat daarentegen de wol, afkomstig van Schapen, gewasschen met het middel van den Heer **A. JORRITSMA** te *Dockum*, (genaamd *Doccumensis*) *zacht* en *deugdzaam* blijft en de bloten onbeschadigd, zoodat hij laatstgenoemd middel ten dien einde bijzonder aanbeveelt.

Dockum, den 17 December 1856.

(get.) R. VON DER HERBERG.

Voor eenige jaren was men in het armhuis te *Wierum* (Friesland) zoodanig met wandgedierte geplaagd, dat het geheele huis van binnen is uitgesloopt en vernieuwd. Dit ongedierte zich daar nu weder in legio bevindende, kreeg ik in de maand Junij l.l. een bezoek van een der Heeren Armvoogden, welke mij

deswege om Raad vroeg. Na vier kruiken vocht gezonden te hebben, waarmede eene proef konde genomen worden, deed men de proef in het klein; deze goedgeslaagd zijnde, ontbood men op den 19 Junij nog tien kruiken. Later, daar niets meer van vernemende, schreef ik in dato 19 December om te mogen vernemen hoe de uitslag geweest was, en ontving daarop het volgende antwoord:

Wierum, den 23 December 1856.

Mijnheer!

Deze is dienende ten antwoord op UEds. schrijven van 19 dezer. De Armvoogden van *Wierum*, als: JAN KLAASES HAGEL, Mr. Timmerman, LUKAS HARMENS v D. PLOEG, Mr. Schoenmaker en REMMEREN ULRIKS DE JONG, Dijks-Opzigter der Contributie-Zeedijken van Westdongeradeel, Boekhouder bij het Armbestuur, verklaren bij dezen, dat het medicament van UEd, hetwelk wij met wassching en smeren hebben gebruikt, van een heilzamen aard is geweest. Ja, daar wij proeven hebben gedaan om van dat ongedierte (wandluizen) te vangen en met het vocht haar nat te maken, dadelijk in elkander zijn gekrompen en dood.

Wij hebben nog al moeite aangewend om dezelve weder in het leven te krijgen, doch het was vruchteloos, en wij moeten verklaren, dat wij sedert die bewerking geen ongedierte meer hebben vernomen, zelfs in de slaapsteden, toen het nog warm in den zomer was, volstrekt geen de minste sporen daarvan ontdekt hebben.

Aan den Heer
A. JORRITSMA,
te *Dockum*.

UEds. Dr. en Vriend,
(get.) R. U. DE JONG,
Boekhouder.

In een werkje over de schurft der Schapen, overgedrukt uit de Landbouwkundige Almanak voor het jaar 1857, schrijft de Heer F. C. HEKMEIJER op pag. 15 het volgende:

In den laatsten tijd is door onzen landgenoot A. JORRITSMA te *Dockum*, een middel tegen de schurft en

het ongedierte bekend gemaakt, door hem *Doccumensis* genaamd, en dat voor 50 Ct. de kan, (thans 60 Ct.) met inbegrip van kruik, vracht en manden, wordt afgeleverd. Wordt het ter verdrijving van ongedierte angewend, dan kan het met drie deelen warm water worden vermengd. Hoewel de zamenstellende deelen van deze wassching tegen de schurft geheim worden gehouden door den uitvinder, weten wij dat het echter geen voor de gezondheid van het vee of voor den mensch schadelijk bestanddeel of vergift bevat, en het is daarom, en omdat wij hier en daar van de gunstige uitwerking van dit middel tegen de schurft der schapen hebben hooren gewagen, dat wij het ten eerste ten gebruike aanraden. Zoodanige voor de gezondheid beide van mensch en dier onschadelijke middelen moeten worden aanprezen, vooral wanneer ze daarenboven in prijs en deugzaamheid met andere, die soms bij een onvoorzigtig gebruik nadeelig kunnen werken, zooals met het spinnat het geval is, kunnen wedijveren.

De ondergeteekende, Mr. A. S. TALMA, Veehouder in Oostdongeraddeel, wonende te *Dockum*, verklaart bij dezen volgaarne en in volle ruimte, ten verzoeke van zijn Stadgenoot den Heer A. JORRITSMA, dat het zoogenaamde *Doccumensis*, door hem uitgevonden en bekend gemaakt als middel ter genezing van de schurft en *ter dooding van het ongedierte bij Schapen, Runderen* enz., sinds jaren en steeds zonder eenige faling ter dooding van ongedierte bij het Vee door hem is gebruikt, en dat hem bij ondervinding daarbij is gebleken, dat de dadelijke genezing en zuivering, ten eenenmale van zorgvuldige natmaking afhangt. Dat dit middel na eenige bekendheid bij ieder Veehouder zeer verre de voorkeur alszoodanig zal verdienen boven de vroeger ten zelfden einde angewende middelen, als kwikzalf, rattenkruid enz., als gunstigere en meer voordelige gevolgen boven deze achterlatende.

Dat ook dit middel bij een minder tierend Rund als huidzuiverings-middel naar vereisch angewend, niet zelden deszelfs betere tier en groei gedurende den

staltijd in het oog loopend en zeer spoedig bevorderlijk is, en ook tegen het voorjaar bij de eerste ontwikkeling der grasspruiten, als huidzuiverings middel bij de schapen herhaald, ten duidelijksten ook alsdan derzelve betere tier en glans verhoogt.

Dockum, (get.) A. S. TALMA,
den 16 Februarij 1857. *Veehouder.*

Het Parochiaal Katholiek Armbestuur te *Dockum*, verklaart bij dezen, dat zij, in kennis gekomen zijnde dat er zich in zekere bedstede op den zolder eener woning, hun in eigendom behoorende, Weeg- of Wandluizen werden ontdekt, eene Commissie heeft benoemd, ten einde met den Heer A. JORRITSMA alle moeite aan te wenden om dit lastige ongedierte te dooden met een door ZEd. uitgevonden middel

Dat deze Commissie in onze Vergadering van den 13 Mei 1857, het navolgende rapport heeft uitgebragt:

Dat zij zich op Zaturdag den 9 Mei ll., volgens gemaakte afspraak, ten twee uur des nademiddags heeft begeven ter plaatse voormeld, en bevonden dat de timmerman G. H. VOLLMER reeds bezig was de groeven der planken af te kappen, welke vol Wandluizen zaten en dit afkapsel op een aldaar staand vuur verbrandde. Dat daarop order is gegeven door den Heer A. JORRITSMA om niets meer af te kappen, maar hem alle de reeds uitgenomene planken één voor één te geven. De groeven dezer planken waren allen met Wandluizen, zoo kleine als groote, bezet, zoodanig zelfs dat men op enkele plaatsen geen hout meer konde zien; deze voegen zijn door ZEd. zelve met eenen kwast gedoopt in een door hem vervaardigd middel, *eenmaal* goed bestroken en tot hooge verwondering van alle de aanwezenden waren de Wandluizen allen dood, zelfs zoodanig dat ze op de plaats zelve onbeweeglijk bleven liggen of aan de kwast bleven hangen

Nadat alle deze planken bestroken waren, heeft de timmerman het overige gedeelte der bedstede, alsmede de daarbij staande en de daaraan grenzende schuttingen, plank voor plank weggenomen en zijn deze planken

ken door den Heer JORRITSMA op gelijke wijze en met hetzelfde goed gevolg gezuiverd; ZEd. werd slechts bijgestaan door een timmermans-jongen, welke de planken vasthield, en in tegenwoordigheid van HENDRIK FLUITMAN en deszelfs Huisvrouw.

Daarna is last gegeven om de naden der zolder, de spanten waar de beide bedsteden gezeten hadden en al het in de nabijheid zich bevindende houtwerk met datzelfde middel te bestrijken, om zeker te zijn dat al het ongedierte gedood was.

In aanmerking nemende, dat men hierdoor op eene zeer spoedige en onkostbare wijze konde verzekerd zijn van het ongedierte (wandluizen) bevrijd te worden, zoo heeft bovengemeld Armbestuur vermeend, hiervan een bewijs af te geven aan den Heer A. JORRITSMA, opdat een ieder welke met dusdanig ongedierte geplagd is, door het door ZEd. vervaardigd wordende middel (Doccumensis genaamd) kan geholpen worden.

Dockum, den 20 Mei 1857.

Het Parochiaal Katholiek Armbestuur,

(get.) J. G. H. BECKER, *Voorzitter.*

„ C. WÜST, *Onder-Voorzitter.*

„ A. HUBERS, } *Arm-*

„ L. DE BOER, } *meesters.*

De ondergeteekende verklaart volgaarne dat bovenstaand berigt geheel naar waarheid is en bovendien, dat hij op Maandag den 11 Mei de groeven der planken nog eens heeft nagezien en alle de wandluizen er nog dood inzaten.

G. H. VOLLMER.

De ondergeteekenden verklaren bij dezen dat bovenstaande naar waarheid en in onze tegenwoordigheid is geschied.

H. FLUITMAN.

NB. De Veehouders zij aanbevolen om bij de wassching der schurft, bijzonder bij Schapen, niet alleen te letten op die plaatsen waar zich eene korst bevindt, maar meer bijzonder ook, of er zich op den huid der dieren blaartjes bevinden.

De schurftmijt, van buiten aangebragt zijnde, legt hare eijeren, waaruit de jongen voortkomen, onder den bovenhuid; hierdoor ontstaan witte blaartjes, welke later geel en vervolgens groenachtig geel en eindelijk tot eene korst overgaan.

Het is dus een vereischte dat men deze blaartjes opene en daar het vocht in brenge, om zeker te zijn dat er zich later geene schurft meer openbaart.



De door schurft aangedane huid wordt, na vooraf de korst losgemaakt te hebben, met dit vocht ingewreven.

Ter verdrijving van Ticken (Schaapsluizen) verdunne men dit middel met even zoo veel *warm* water, en bevochtige men de huid even als met rattenkruidwater.

Ter dooding van Luizen bij Rundvee, Paarden en Huisdieren, neme men *twee deelen* warm water en één deel van dit vocht en wrijve hetzelfde met een haren boender goed in.

Ter verdrijving van *Weeg-* of *Wandluizen* bestrijke men, zonder bijmenging van eenig ander vocht, met een kwast de naden en het hout.

De **KRUIKEN** zijn gemerkt met den naam van den vervaardiger

A. JORRITSMA, TE DOCKUM.



BIJ DEN UITVINDER DEZES WORDT TEVENS VERVAARDIGD:

ZUIVERINGS-MIDDEL voor Boomen, Heesters, Knol- en
Zaadgewassen, à 50 Centen de Kruik.

OOGENSNUIF, ter oplossing bij Oogziekten en verstopping in
't hoofd, alsmede de opregte **ZINKINGSNUIF**, à 20 Ct. het pakje.

Het gunstig bekende middel voor Zieke Varkens, tevens
dienende ter bevordering der eetlust bij Vette Varkens.

Zuiver bereid **BOTERKLEURSEL**, hetwelk niet kluit, maar
zelfs met de felste koude op de hand gewreven wordende,
dadelijk smelt; zoo ook zuiver **KAASKLEURSEL**,
tevens geschikt voor beschuitbakkers.

Roode en Witte **WRIJFWAS** in fleschjes, voor alle soorten
van Meubelen en om Pleetwerk te polijsten.

GEZUIVERDE GENEESKRACHTIGE LEVERTRAAN.
VLEKKEN-WATER.

BEROOK-POEDER tegen het Wandgedierte, waardoor zelfs
de Meubelen gezuiverd worden.

EAU DE JAVELLE (Bleekwater.)

EAU DE TOILETTE; zeker middel om de vlooijen te ver-
drijven, zijnde een aangenaam Reukwater.

Welriekende **POMMADE**, ter wering en verdrijving van alle
onzuiverheid op het hoofd.

VLIEGEN-GIFT in fleschjes.

Papier ter wering van Meelwormen en Mijt in de kaas.

INSEKT WEREND MIDDEL
voor Wollen- en andere Stoffen, als Tapijten, Kleeden enz.

VOORBEHOEDMIDDEL

TEGEN DE LONGZIEKTE,

BIJ

RUNDVEE.

Als **VOORBEHOEDMIDDEL** geve men om de 20 dagen, 's morgens in het nuchteren, een *fleschje* Poeder, en wachte dan eenigen tijd met eten of drinken te geven.

Des middags en 's avonds geve men telkens de helft van het *potje* Poeder, aangemengd met water of zoete melk.

Mogt de ziekte in de stal reeds uitgebroken zijn, dan geve men aan het schijnbaar gezonde Vee om de 10 dagen eene gift als boven.

Zoo er reeds een begin der Ziekte plaats heeft, geve men de aangetaste beesten *drie* dagen na elkander telkens een *fleschje* en een *potje* Poeder, op de wijze als boven is voorgeschreven, en den 8en en 14en dag daarna nog éénmaal van ieder Poeder op gelijke wijze.

De jonge beesten naar rato van den ouderdom, de helft of een vierde. — De Prijs van ieder Fleschje of Potje is slechts 30 Cents.

